

DANIEL

Introducere

„Doresc să subliniez... că nici unul dintre profeți nu a vorbit cu atâta claritate despre Cristos cum a vorbit acest profet, Daniel, care nu doar a afirmat că El va veni – o precizare frecvent întâlnită și la alți profeți – dar a precizat chiar timpul când va veni. Mai mult, a prezentat în ordine cronologică, cu numărul real de ani, succesiunea regilor și a vestit dinainte cu maximă claritate semnele evenimentelor ce aveau să se succedă.“

–Ieronim (347-420 d.Cr.)

I. Locul unic în Canon

Daniel este una din cele mai fascinante și, în același timp, cruciale cărți din Vechiul Testament. Evident datorită precizierilor de mare precizie pe care le face, profețiilor mesianice și exemplului de mare inspirație pe care l-a dat cu privire la neta separare de religia mondială apostată, Daniel a devenit ținta unor cercetători raționaliști și lipsiți de credință. Nici nu e de mirare că cercetătorul biblic conservator Sir Robert Anderson și-a intitulat una din cărțile sale *Daniel in the Critics' Den* (*Daniel în groapa cu critici*, n.tr.).

Atacurile privesc în special un aspect: anume dacă această carte a fost realmente scrisă de un *profet* pe nume Daniel în secolul șase î.Cr., cum au susținut dintotdeauna evreii și creștinii de orientare conservatoare, sau de către un autor necunoscut din secolul al doilea, care a redactat un volum de *istorie* (în special capitolul 11) *ca și când ar fi fost o profeție*.

II. Paternitatea

Întrucât paternitatea tradițională a lui Daniel este atât de vehement respinsă și având în vedere că este foarte important pentru un credincios să fie bine ancorat în această carte, vom trata acest subiect mai pe larg decât am procedat în cazul altor cărți.

Primul atac la adresa poziției drept-cre-

dincioase (ortodoxe) conform căreia Daniel a fost cu adevărat un profet real căruia i s-au încredințat în chip divin vedenii detaliate cu privire la imperiile mondiale ce aveau să se succedă în lume și cu privire la venirea lui Mesia a fost lansat în al treilea veac d.Cr. de filozoful anti-creștin Porfiriu.

Ideile sale au fost ulterior preluate de mai mulți evrei din veacul al șaptesprezecelea și apoi de unii din creștinătate în veacul al optsprezecelea și în următoarele. Odată cu răspândirea raționalismului, ideile acestea s-au extins, bucurându-se de o mai largă acceptare în rândurile liberalilor și semi-liberalilor.

Iată ce spune Merrill F. Unger în această privință:

Critica modernă consideră stabilirea unei date [a apariției cărții] în timpul perioadei macabee (circa 167 î.Cr.) și a respingerii paternității tradiționale a lui Daniel asupra cărții ce-i poartă numele drept una din realizările sale certe. Aceste concepții sunt clădite însă pe o serie de erori ușor de demonstrat și pe presupuneri nefondate.¹

Înainte de a examina principalele obiecții formulate *împotriva* paternității danielice, să luăm în considerare câteva dovezi pozitive *în favoarea* acestei poziții:

1. Domnul nostru Isus Cristos în mod concret citează cartea ca fiind scrisă de

- Daniel (Mat. 24:15). Or, această probă e de ajuns pentru un creștin cucernic.
2. Cartea abundă în referiri la obiceiuri și tradiții locale ale străvechiului Babilon și imperiului medo-persan, întregul colorit fiind cel aparținător acestor imperii, iar nu Palestinei din era macabee.
 3. Evreii și creștinii au fost edificați și binecuvântați veacuri de-a rândul prin această carte. Deși e adevărat în cazul mai multor scrieri neinspirate, puterea de iluminare a Duhului Sfânt în cartea Daniel nu poate fi deloc ignorată și nu este posibil ca această carte să fie trecută în rândul unor falsuri.
 4. Se crede că un manuscris al cărții Daniel descoperit în Peștera nr. 1 de la Qumran a fost copiat în timpul sau anterior erei macabee, ceea ce înseamnă că originalul trebuie să dateze dintr-o perioadă mult mai veche.

Argumentele formulate împotriva autenticității lui Daniel se împart în trei categorii: lingvistice, istorice și teologice.

Argumentul lingvistic este că Daniel nu putea să fi fost scrisă în veacul al șaselea î.Cr. deoarece cartea conține termeni persani și chiar grecești iar aramaica folosită în cuprinsul cărții ar fi, chipurile, de o proveniență ulterioară.

Dar întrucât viața și activitatea lui Daniel s-a extins până în perioada medo-persană (anii 530 î.Cr.), prezența unor termeni persani indică exact contrariul punctului de vedere liberal. Șansele ca lucrarea să fi fost opera unui falsificator din veacul al doilea în Palestina, care să fi cunoscut limba persană, sunt astfel extrem de subrezi.

Cât privește termenii *grecești*, cei mai mulți cercetători ai Bibliei sunt șocați când constată că în realitate sunt doar *trei* la număr – și toate acestea sunt denumiri ale unor instrumente muzicale! Este binecunoscut faptul că numele *obiectelor* dintr-o cultură sunt adesea asimilate de o altă limbă înainte de a se fi petrecut puternice schimburi culturale inter-culturale. Deși *imperiul grec* era încă în viitor din perspectiva timpului în care Daniel și-a redactat cartea, cul-

tura greacă și inventivitatea grecilor se răspândeau deja în lumea antică.

Cât privește limba *aramaică*, Kitchen și Kutschler au demonstrat că este întru totul în acord cu perioada imperială în care a trăit Daniel.

Argumentele istorice formulate împotriva poziției ortodoxe asupra paternității lui Daniel asupra cărții cuprind și observația că evreii au plasat cartea Daniel în secțiunea a treia a Vechiului Testament (în categoria denumită „Scrierile”), iar nu în rândurile Profeților, deoarece acea secțiune a canonului era deja încheiată la data când a scris „Daniel”. Este însă mult mai simplu să realizăm că Daniel a fost un profet, dar nu în virtutea chemării, ci a slujbei. Ca vocație el a fost un om de stat. Prin urmare, nu a fost trecut în rândurile profeților profesioniști, ca să spunem așa, cum sunt Isaia, Ieremia, etc.

S-au formulat o seamă de obiecții legate de presupuse probleme de ordin istoric în legătură cu contestarea paternității danielice a cărții – dar la toate s-a găsit un răspuns inteligent din partea unor cercetători conservatori de indiscutabilă integritate. Pentru cei ce doresc să abordeze această temă, recomandăm următorii autori în ordine cronologică: Robert Dick Wilson, Charles Boutflower, John F. Walvoord, R. K. Harrison și Gleason Archer.

Argumentul teologic împotriva lui Daniel constă în afirmația că această carte ar da dovadă de o concepție mult prea „avansată” în chestiunea îngerilor, a vieții de apoi (învierea) și a lui Mesia. Această noțiune este rezultatul direct al aplicării teoriei evoluției la domeniul religiei. *Adevăratul* motiv pentru care o mână de cărturari liberali, printre care și R. Pfeiffer (*Old Testament Introduction*, p. 755) care a dat dovadă de o remarcabilă sinceritate, protestează împotriva paternității lui Daniel este prejudecata acestora în privința supranaturalului. Prea multe miracole sunt redată în carte, prea multe preziceri extrem de precise întâlnim în cartea Daniel, pentru ca să poată fi pe placul criticii raționaliste. După cum profetul Daniel a scăpat nevățat din groapa cu lei, tot așa profeta lui Daniel scapă din

„groapa criticilor“ în mințile și inimile credincioșilor inteligenți.

III. Data

În ce privește datarea cărții Daniel opiniile variază de-a lungul unui spectru foarte cuprinzător, începând cu secolul al șaselea și până în secolul al doilea înainte de Cristos. Liberalii și adepții acestora sunt aproape unanimi în opinia că textul cărții Daniel în forma actuală ar data din perioada macabee. Ei consideră că scopul general al cărții ar fi fost de a-i încuraja pe evreii în timpul groaznicelor excese antisemite comise de Antioh Epifanul.

Cei ce cred că Dumnezeu poate inspira nu doar profețiile generale cu privire la împărății ce încă nu se cunoșteau la acea dată (imperiul grec și cel roman), dar poate inspira profeții să redea detalii legate de perioada greacă ce avea să apară pe scena istoriei abia după vreo câteva secole (cap. 11) – ei bine, aceștia nu au nici o problemă în a accepta învățătura conservatoare potrivit căreia Daniel a scris profeția ce-i poartă numele în secolul al șaselea, probabil prin anul 530 î.Cr.

Chiar îmbrățișând această dată „târzie“, cum observă Unger, criticii nu pot scăpa de capacitatea Dumnezeului atotștiutor de a străpunge și scruta viitorul:

Să nu se uite faptul că și dacă data cea mai târzie la care susțin unii că a fost compusă cartea Daniel s-ar dovedi corectă, profeția etalează totuși cunoștințe despre viitor ce nu pot fi atribuite decât inspirației divine.²

IV. Fondul și tema

Acceptând, așadar, punctul de vedere drept-credincios asupra paternității și datei apariției cărții, noi credem că Daniel a fost unul din tinerii evreii inteligenți și atrăgători duși de Nebucadnețar în captivitate la Babilon în timpul domniei lui Iehoiachim, rege al lui Iuda (adică prin anul 604 î.Cr.). Numele său înseamnă „Dumnezeu este Judecătorul meu.“ Caracterul și comporta-

mentul său demonstrează că el a trăit în lumina acestei realități.

Cât privește funcția ocupată de Daniel, el a fost un om de stat cu rang înalt ce a servit în administrația lui Nebucadnețar, precum și la curtea lui Belșatar. Când medo-perșii au cucerit Babilonul, Daniel a fost promovat la rangul de fruntaș peste trei președinți ce funcționau sub autoritatea lui Darius. Mai mult, Daniel a servit și în timpul domniei lui Cyrus. Cum s-a arătat, acesta este probabil motivul pentru care Vechiul Testament ebraic plasează cartea Daniel în secțiunea cunoscută sub denumirea de „Scrierile“, iar nu în cea intitulată „Profeții“, cum este cazul în edițiile englezești ale Bibliei.

Slujba lui Daniel a fost însă cea a unui profet, cum a și etichetat-o Domnul nostru (Mat. 24:15 și Marcu 13:14). Situația lui Daniel a fost în multe privințe similară celor care dețin o slujbă în domeniul „secular“, dar își fac timp suficient pentru a studia Biblia și a predica. De exemplu, Sir Robert Anderson, el însuși un cărturar pe tema profeției lui Daniel, a fost în viața de toate zilele șeful Direcției de Anchete Penale de la Scotland Yard până către sfârșitul erei victoriene, și totuși a avut o slujbă biblică mult binecuvântată.³

Întrucât o parte atât de însemnată a cărții are de a face cu puterile mondiale neevreiești, nu trebuie să ne surprindă faptul că de la Daniel 2:4 până la capitoul 7 a fost redactată în limba aramaică. Este o limbă semitică înrudită cu ebraica și folosită intens în relațiile internaționale din vremea lui Daniel, cam în același mod în care engleza este un fel de *lingua franca* a zilelor noastre. Unii învățați reliefează structura profeției lui Daniel în funcție de aceste schimbări lingvistice.

Cât privește contextul, primele șase capitole ale cărții Daniel sunt în mare măsură o *narațiune* în care temele profetice sunt subordonate. Ultimele șase capitole ale cărții sunt însă în mare măsură de natură *profetică*, firul narativ fiind aici subordonat temei profetice.

SCHIȚĂ

- I. FIDELITATEA STATORNICĂ A LUI DANIEL ȘI A COLEGILOR SĂI (cap. 1)
- II. VEDENIA LUI NEBUCADNEȚAR DESPRE IMAGINEA ALCĂTUITĂ DIN PATRU METALE (cap. 2)
- III. IDOLUL DE AUR AL LUI NEBUCADNEȚAR ȘI CUPTORUL DE FOC (cap. 3)
- IV. VISUL LUI NEBUCADNEȚAR DESPRE ARBORELE RUINAT ȘI SEMNIFICAȚIA SA (cap. 4)
- V. CĂDEREA LUI BELȘAȚAR VESTITĂ DE MÂNA CARE A SCRIS PE PERETE
- VI. DECRETUL LUI DARIUS ȘI GROAPA CU LEI (cap. 6).
- VII. VISUL LUI DANIEL DESPRE CELE PATRU FIARE CE ÎNFĂȚIȘEAZĂ PATRU IMPERII MONDIALE (cap. 7)
- VIII. VEDENIA LUI DANIEL DESPRE NAȚIUNILE BERBEC ȘI CAPRĂ (cap. 8)
- IX. VEDENIA LUI DANIEL CU PRIVIRE LA CELE ȘAPTEZECI DE SĂPTĂMÂNI ALE SUPREMAȚIEI NEEVREILOR (cap. 9)
- X. VEDENIA SLAVEI LUI DUMNEZEU – O SCHIȚĂ A EVENIMENTELOR VIITOARE (cap. 10)
- XI. PROFETII PRIVITOARE LA VIITORUL IMEDIAT (11:1-35)
 - A. Cucerirea de către Grecia a Medo-Persiei (11:1-13)
 - B. Decăderea imperiului grec (11:4-35)
 1. Războaiele dintre Egipt și Siria (11:4-20)
 2. Domnia maleficului Antioh Epifanul (11:21-35)
- XII. PROFETII PRIVITOARE LA VIITORUL ÎNDEPĂRTAT (11:36–12:13)
 - A. Anticrist (11:36-45)
 - B. Marea Tribulație (cap. 12)

Comentariu

I. FIDELITATEA STATORNICĂ A LUI DANIEL ȘI A COLEGILOR SĂI (cap. 1)

1:1-7 Scena pe care se desfășoară acțiunea din acest capitol este curtea împăratului **Nebucadnețar** din **Babilon** la câțva timp după atacul dezlănțuit împotriva Ierusalimului în al treilea an al domniei lui I[eh]oiachim. Nebucadnețar a dat poruncă să i se aducă vreo câțiva tineri evrei „**fără vreun defect, frumoși la înfățișare și instruiți în toată înțelepciunea, având cunoștințe și înțelegere în știință**” care să-l slujească în palatul său. Printre aceștia s-au numărat și **Daniel, Hanania, Mișael**

și **Azaria** cărora li s-a dat ulterior nume caldeene, **Belșatar, Sadrac, Meșac și Abed-Nego**. Ca parte din pregătirea lor ei trebuiau să se hrănească din bucatele alese ale împăratului și să bea vinul său. Între aceste alimente se găseau probabil și unele cărnuri de animale necurate din punctul de vedere al legilor Vechiului Testament sau aveau legătură cu închinarea la idoli.

S-ar părea că există o discrepanță între Daniel 1:1 și Ieremia 25:1. La Daniel se spune că Nebucadnețar a asediat Ierusalimul în anul al treilea al domniei lui Ioiachim, pe când în textul din Ieremia se precizează că anul al patrulea al lui

Ioiachim a corespuns cu primul an al lui Nebucadnetar. Explicația rezidă în deosebirile dintre sistemul evreiesc și cel babilonian de calculare a anilor.

1:8-12 Dând dovadă de multă noblețe, **Daniel** a refuzat să se hrănească din aceste alimente, cerând permisiunea ca atât el, cât și prietenii săi să poată consuma legume și să bea apă. Așpenaz, **căpetenia famenilor** (care evident nu avea cunoștințe despre obiceiurile evreilor, nici despre Dumnezeu lor), a fost îngrozit când a auzit una ca asta, spunând că, întrucât el răspundea de ei, era în pericol să-și piardă capul, dacă planul lor nu va reuși.

1:13-21 Totuși cererea lui Daniel a fost satisfăcută. La sfârșitul perioadei de încercare de **zece zile**, ei s-au înfățișat înaintea **împăratului**, arătând **mai bine la față și mai grași decât toți tinerii care mâncau din alimentele alese ale împăratului**. Și astfel ei au fost primiți de împărat. **Dumnezeu** le-a dăruit acestor tineri **cunoștință și pricepere în tot felul de scrieri și în înțelepciune** iar lui **Daniel** i-a dăruit **pricepere în toate vedeniile și visele sale**.

II. VEDENIA LUI NEBUCADNETAR DESPRE IMAGINEA ALCĂTU- ITĂ DIN PATRU METALE (cap. 2)

2:1-13 Nebucadnetar a avut un vis pentru care a cerut să i se dea nu numai tâlmăcirea, ci și conținutul propriu-zis al visului – lucru nemaipomenit de dificil, ca să nu spunem de-a dreptul imposibil de realizat. Proprii săi înțelepți, **caldeenii**, nu au fost în stare să-i redea **visul** sau semnificația sa, drept care împăratul a luat o hotărâre cât se poate de aspră conform căreia toți înțelepții (inclusiv **Daniel** și toți tovarășii săi) să fie nimiciți!

2:14-30 Ca răspuns la rugăciune, **Daniel** a aflat de la Domnul în timpul unei **vedenii de noapte** natura visului și tâlmăcirea sa. Mulțumindu-I pentru bunătatea și îndurarea Sa, Daniel l-a binecuvântat pe Dumnezeu cerului compunând o minunată rugăciune de laudă. Apoi s-a dus la Arioc ca să preîntâmpine omorârea înțelepților Babilonului. După ce a fost dus de Arioc în prezența împăratului, Daniel a dezvăluit sursa secretului său de proveniență divină.

2:31-35 Daniel a făcut cunoscut faptul că împăratul a văzut un chip mare, splendid și înfricoșător. Capul acestei imagini era din aur curat, pieptul și brațele din argint, pânțele și coapsele din bronz, fluierile picioarelor din fier iar picioarele de fier și de lut. Nebucadnetar a văzut, în visul său, cum o piatră s-a dezlipit fără ajutorul vreunei mâini, a izbit picioarele de fier și de lut ale chipului și le-a făcut țândări. Piatra care lovise chipul s-a făcut un munte mare ce a umplut tot pământul.

2:36-45 Chipul acesta reprezenta cele patru puteri mondiale ale Neamurilor care aveau să domine lumea, stăpânind și peste poporul evreu. Nebucadnetar, monarhul absolut (Babilonul), a fost **capul de aur** (v. 38). Persia a fost reprezentată prin brațele de argint, un braț fiind Media, celălalt Persia. Grecia, a treia împărăție, a fost **pânțele și coapsele de bronz**. Imperiul roman a fost reprezentat de cele două fluieri ale picioarelor și de picioarele de fier, fluierile picioarelor fiind aripile de est și respectiv de vest ale **împărăției**. **Picioarele de fier și de lut** reprezintă imperiul roman, trezit din starea sa de latență, iar degetele de la picioare reprezintă zece regate. Observați valoarea descrescătoare a metalelor, în paralel cu sporirea puterii (cu excepția picioarelor din fier și lut). Observați de asemenea că omul își înfățișează imperiile sub forma unor metale prețioase, pe când Dumnezeu prezintă aceste împărății în chip de fiare sălbatice (cap. 7). Domnul Isus este **piatra... tăiată... fără ajutorul mâinilor**. El va distruge cele patru împărății și va domni peste întregul pământ, **împărăția** Sa rămânând veșnic în picioare.

2:46-49 Când a auzit împăratul Nebucadnetar înțelepciunea lui Daniel, l-a făcut dregător peste întreaga provincie a Babilonului și administrator șef peste toți înțelepții din Babilon. Iar cei trei tineri evrei [prietenii ai lui Daniel] au primit posturi de adjuncți sau asistenți ai săi.

III. IDOLUL DE AUR AL LUI NEBUCADNETAR ȘI CUPTORUL DE FOC (CAP. 3)

3:1-7 Nebucadnetar... a făcut un chip

idolatră din aur sau o statuie, cu înălțimea de șaizeci de coți, plasând-o în câmpia Dura. Apoi a dat poruncă tuturor oamenilor, ca la auzul sunetului trâmbiței, cavalului, chitarei, lirei, psaltirii, cimpoiului și a tot felul de instrumente de muzică, toți să se prostearmă și să se închine acestei imagini, cei care vor îndrăzni să nu se închine urmând să fie aruncați într-un cuptor aprins.

3:8-12 Șadrac, Meșac și Abed-Nego, fiind evrei credincioși, au refuzat să se închine idolului, drept care au fost părați de unii caldeeni la împărat.

3:13-21 Acesta le-a dat șansa să se răzgândească, dar ei nu s-au clintit din hotărârea lor. Ce minunată a fost încrederea lor că vor fi izbăviți! Dar chiar și dacă nu vor fi izbăviți, ei au precizat că vor rămâne fideli Domnului. Prin urmare, împăratul a poruncit să fie încălzit cuptorul aprins de șapte ori mai tare ca de obicei și apoi a poruncit ca cei trei tineri evrei să fie aruncați în el îmbrăcați.

3:22-25 Cuptorul a fost atât de încălzit încât oamenii care i-au aruncat pe cei tineri în el au fost omorâți. Dar când a privit Nebucadnețar plin de uimire în cuptor, a văzut patru bărbați, respectiv cei trei tineri evrei și al patrulea, al cărui chip era ca al Fiului lui Dumnezeu (NKJV) sau ca a *unui fiu de dumnezei* (text marginal din ediția NKJV). Noi credem că a fost într-adevăr **Fiul lui Dumnezeu**, indiferent de ce a crezut împăratul. Domnul procedează în felul următor cu noi: fie ne izbăvește din necazuri, fie este alături de noi când trecem prin necazuri.

3:26-30 Tinerii evrei au fost total nevătămați. **Focul** a ars doar legăturile cu care erau legați. Suferințele nu fac altceva decât să ne elibereze de lucrurile ce ne țin legați. **Regele** a fost atât de impresionat încât a interzis să se vorbească împotriva Dumnezeului evreilor, promovându-i pe cei trei tineri în provincia Babilon. Toate acestea în pofida faptului că aceștia nesoctiseră cuvântul său!

IV. VISUL LUI NEBUCADNEȚAR DESPRE ARBORELE RUINAT ȘI SEMNIFICAȚIA SA (cap. 4)

4:1-9 Aici regele Nebucadnețar asistă la

măreția Dumnezeului Celui Preaînalt și trece printr-o experiență care îl conduce la convertire (v. 1-3). El a visat un vis pe care înțeleptii săi nu au reușit să-l dezlege, drept care a trimis după Daniel și i-a istorisit visul.

4:10-15b În visul său Nebucadnețar a văzut un copac foarte înalt, frumos și plin de rod. Copacul acesta a crescut foarte mult, vârful său înălțându-se până la cer și întinzându-se până la marginile pământului. Un paznic sfânt din cer a poruncit ca acest copac să fie tăiat și despuiat de frunze, până când va rămâne doar un ciot cu rădăcinile sale în pământ.

4:15c-18 Apoi sfântul a făcut portretul unui om care și-a pierdut mințile și a devenit aidoma unui animal sălbatic al pământului timp de șapte ani.

4:19-26 Daniel i-a spus împăratului că acest copac îl înfățișa pe el și imperiul său mondial. El avea să-și piardă tronul, devenind nebun timp de șapte ani, trăind ca un animal de pe câmp. (Termenul medical ce definește această stare este boantropie.⁴) Dar ciotul a însemnat că Nebucadnețar nu va fi nimicit, ci restaurat.

4:27-37 Daniel l-a sfătuit pe împărat să-și schimbe purtarea. Dar după **douăsprezece luni** în care împăratul n-a dat dovadă de nici o pocăință, vedenia s-a împlinit. Timp de șapte ani el a trăit ca un animal sălbatic. La sfârșitul acestei perioade de timp, el s-a întors la Dumnezeu și a recunoscut că El este Cel Preaînalt.... care trăiește în veac. Apoi împăratul a fost restaurat la gloria de odinioară a împărăției sale.

V. CĂDEREA LUI BELȘAȚAR VESTITĂ DE MÂNA CARE A SCRIS PE PERETE (cap. 5)

5:1-4 Belșatar a fost fiul lui Nabonidus și nepotul lui Nebucadnețar („tatăl“ din v. 2 poate avea și sensul de „bunic“). Belșatar a dat un mare ospăț, la care a folosit vasele sacre de aur și argint pe care Nebucadnețar le furase din templul din Ierusalim pentru această petrecere idolatră. Regele și anturajul său s-au îmbătat cu vin, elogiindu-și dumnezeii de aur și argint, de bronz și de fier, de lemn și de piatră.

5:5-9 În timp ce împăratul și dregătorii

aflați sub conducerea sa benchetuiiau, deodată au apărut degetele unei mâini de om, care au scris pe perete. Îngrozit, împăratul a oferit roba sa de purpură, un lanț de aur și promovarea în unul din cele trei posturi de conducători (probabil împreună cu Nabonidus și Belșatar) oricărui om care va putea tălmăci scrisul.

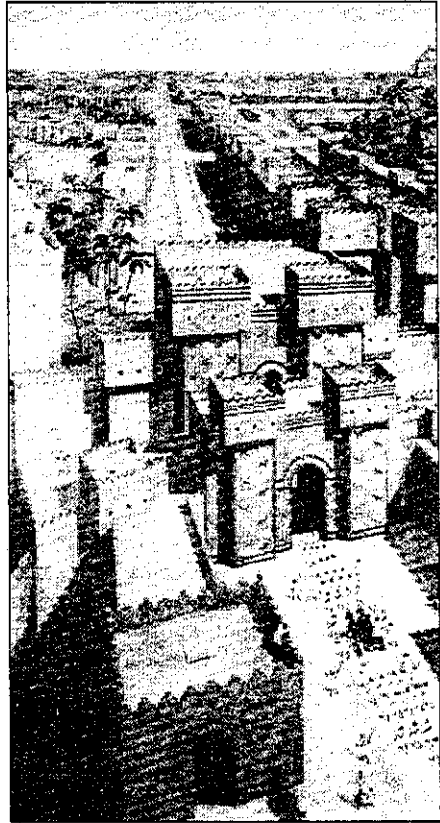
5:10-16 La sugestia reginei, a fost adus Daniel și rugat să interpreteze semnificația scrisului.⁵ Chiar după scurgerea unui număr apreciabil de ani și după schimbările intervenite în guvernul împărăției, cineva și-a amintit de **excelenta înțelepciune și spiritualitate** a lui Daniel. Prin urmare, Daniel a fost dus în fața împăratului.

5:17-24 După ce a trecut în revistă experiența lui **Nebucadnetar** și l-a muștrat aspru pe **Belșatar** pentru profanarea vaselor din templu, prin folosirea lor în cadrul unui ospăț idolatru însoțit de beție, Daniel a trecut la descoperirea **scrisului** și a semnificației sale.

5:25-31 Cuvintele scrise de mână au fost: **MENE, MENE, TEHEL, UPHARSIN**. **MENE** înseamnă „numărat.” **Dumnezeu** a numărat imperiul babilonean și **i-a pus capăt**. **TEHEL**⁶ înseamnă „cântărit.” **Belșatar** a fost **cântărit în balanță și găsit ușor**. **UPHARSIN** înseamnă „împărțit” sau divizii. (**PHARSIN** este pluralul lui **PERES**. Iar particula „U” înseamnă „și.”) Împărăția lui **Belșatar** a fost împărțită și dată mezilor și perșilor. Chiar în noaptea aceea, armatele medo-persane au mărșăluit în Babilon, ucigându-l pe **Belșatar** și preluând conducerea asupra acestui imperiu mondial. Noul împărat a fost **Darius Medul**.

VI. DECRETUL LUI DARIUS ȘI GROAPA CU LEI (cap. 6)

6:1-3 În acest capitol, unul din cele mai cunoscute capitole din întreaga Biblie, Daniel trăiește sub domnia persană. El a fost promovat de împăratul **Darius**, devenind unul din cei trei guvernatori având în subordine o sută douăzeci de satrapi. Datorită excelentului spirit de care era animat Daniel, **Darius** s-a gândit să-l facă mai mare peste întregul domeniu.

Poarta Istar. O procesiune înaintează pe Calea lui Marduc, intrând în palatul lui Nebucadnetar prin masiva Poartă Istar, în această pictură de Maurice Bardin. Faimoasele grădini suspendate sunt înfățișate în colțul din dreapta sus, iar turnul Zigurat al cetății se poate vedea în spatele lor.

6:4-8 Slujbași geloși pe Daniel, care știau că nu vor găsi niciodată vreun lucru care să constituie o infracțiune reală din partea lui, au reușit să-l convingă pe împărat să adopte o lege prin care să se interzică orice rugăciune în afară de cele adresate împăratului, timp de treizeci de zile. După ce decretul devenea lege, nu mai putea fi schimbat. Ce exemplu minunat și vrednic de urmat este statornicia lui Daniel! (1 Pe. 3.13-17).

6:9-13 Împăratul **Darius** a semnat decretul scris, dar **Daniel** a continuat să se roage lui **Dumnezeu... de trei ori** pe zi, drept care dușmanii lui l-au pârât la împărat.⁷

6:14-17 **Darius** s-a chinuit până la asfințitul soarelui în încercarea de a-l face

scăpat pe Daniel, dar decretul nu putea fi schimbat cu nici un chip. Prin urmare, a fost nevoit să dea curs lucrurilor, Daniel urmând să fie aruncat în groapa cu lei. Totuși regele acesta păgân l-a încurajat pe Daniel, spunând că Dumnezeu pe care Daniel Îl slujea neconțenit îl va izbăvi. Ce minunat e să observăm cum până și necredincioșii scot în evidență uneori credința și morală unor credincioși consecvenți pe care au avut prilejul să-i urmărească îndeaproape. Numai că, din nefericire, adesea creștinii își dezamăgesc prietenii și rudele necredincioase prin faptul că *nu* dau dovadă de înaltele norme de credință și trăire creștină pe care lumea se așteaptă să le vadă etalate de copiii lui Dumnezeu.

6:18-28 Renunțând la obișnuitele sale distrații nocturne, Darius a petrecut noaptea în post. Dis-de-dimineată, plin de îngrijorare, împăratul s-a dus în grabă la groapa cu lei, unde l-a găsit pe profetul evreu nevătămat de aceștia.

În maniera sa obișnuită, cucernicul profet l-a dat lui Dumnezeu toată slava: „**Dumnezeul meu Și-a trimis îngerul și a închis gura leilor, așa încât aceștia nu mi-au făcut nici un rău.**“

Apoi părășii lui Daniel au fost aruncați în groapa cu lei, fiind sfâșiați de aceștia. În consecință **împăratul Darius** a emis un decret către toate popoarele, națiunile și limbile ca să dea cinste **Dumnezeului lui Daniel**.

VII. VISUL LUI DANIEL DESPRE CELE PATRU FIARE CE ÎNFĂȚIȘEAZĂ PATRU IMPERII MONDIALE (cap. 7)

Primele șase capitole din Daniel sunt în principal de natură istorică; următoarele șase sunt profetice. Visul lui Daniel și vedeniile sale din capitolele 7 și 8 au avut loc în timpul domniei lui Belșațar, împăratul Babilonului, înainte de venirea la putere a mezilor și perșilor.

7:1-4 În capitolul 7, avem vedenia lui Daniel despre cele patru fiare mari ce au ieșit din mare. (Marea Mare este Mediterana.) Acestea reprezintă patru imperii mondiale.

Leul reprezintă *Babilonul*. **Aripile de vultur** sugerează iuțea la cuceririi.⁸ **Aripile... smulse** se referă probabil la alienarea mintală a lui Nebucadnețar iar restul versetului 4 la refacerea și convertirea lui.

7:5 **Ursul** reprezintă *Medo-Persia*. Latura persană a fost elevată la o poziție superioară față de cea a mezilor. Cele trei coaste pe care le ținea în gură reprezintă probabil trei sectoare ale imperiului babilonean ce au fost prădate de mezi și perși sub domnia lui Cyrus – Babilon în est; Egipt în sud; și regatul Lidian în Asia Mică.

7:6 **Leopardul** este tipul *Greciei*. Cele patru aripi de pasăre ale sale se referă la rapida expansiune a imperiului grec. Cifra **patru** reprezintă lumea, pe când termenul **aripi** se referă la iuțea. În decurs de numai treisprezece ani, Alexandru a cucerit lumea, mărșăluind până în India. Apoi el a murit la vârsta de treizeci și trei de ani – ducându-se în mormânt cu mâinile goale. Cele **patru capete** ale leopardului au inițiat după câte se pare divizarea imperiului în patru părți, conduse de patru generali ai lui Alexandru, după moartea acestuia.

7:7, 8 A patra fiară, puternică și distructivă, s-a deosebit de celelalte, dar a fost dominată de aceleași trăsături de fiară. Este descrisă drept **nespūs de înspăimântătoare și de puternică**, cu **dinți mari de fier** – toate acestea fiind o referire la *imperiul roman*, ce avea să succedă imperiului grec, după care avea să înceteze. Apoi, după o perioadă considerabilă de timp, avea să fie reanimat. În forma sa reanimată, urmează să aibă **zece coarne**, adică zece regi și **un corn mic**, adică viitoarea căpetenie a imperiului roman reanimat – Anticrist.

7:9-14 În versetul 9, Daniel zugrăvește al cincilea și ultimul imperiu mondial – glorioasa împărăție a Domnului Isus Cristos. Lui I se va da domnia universală. Descrierea **Celui Bătrân de Zile** din aceste versete se aseamănă cu cea a lui Cristos de la Apocalipsa 1. Dar această identificare e mai estompată în versetul 13 prin expresia **Unul ca Fiul Omului venind** înainte de **Cel Bătrân de Zile**. În acest caz ar însemna că Cristos ar veni înainte de El însuși. Poate că e mai bine să considerăm

aici varianta că **Cel Bătrân de Zile** este **Dumnezeu Tatăl**. **Unul ca Fiul Omului** ar fi în acest caz Domnul Isus, care vine înainte de Tatăl pentru a I se încredința împărăția.

Cel Bătrân de Zile ocupă scaunul de Judecător la curte (v. 10, 26). Cornul mic și imperiul său sunt distruse (v. 11). Celelalte imperii mondiale își încetează de asemenea existența, dar națiunile și populația acestora își continuă existența (v. 12). Domnului Isus i se acordă **stăpânire, slavă și o împărăție** care nu va fi înlocuită niciodată (v. 14).

7:15-18 Când Daniel și-a exprimat nedumerirea și neliniștea, un tâlmăcitor neidentificat a explicat că cele patru fiare mari reprezintă patru domnitori mondiali care se vor ridica din pământ, dar vor fi înlocuiți de împărăția Celui Preaînalt și a sfinților Săi. Pe când împărățiile acestei lumi vor trece cu toate, sfinții celui Preaînalt vor avea o împărăție veșnică. În versetul 3 fiarele ies din mare, care este în general simbolul națiunilor neevreiești. Aici în versetul 17 ele ies din pământ, fiind probabil o referire la caracterul lor nespirtual și la concepția lor morală legată doar de pământ.

7:19-22 Daniel a fost dornic să cunoască amănunte legate în special de **fiara a patra**, care le-a întrecut pe celelalte în privința cruzimii și ferocității. De asemenea a dorit să cunoască adevărul și despre **cele zece coarne** și despre **celălalt corn, înaintea cărora căzuseră trei**. El a văzut cum **cornul** cel mic a făcut **război** sfinților din timpul Tribulației, până când a venit **Cel Bătrân de Zile**, punând capăt suferințelor lor și dându-le **împărăția**.

7:23-28 Tâlmăcitorul neidentificat a dat explicațiile necesare în legătură cu fiara a patra, cu cele zece coarne și cu înfumuratul corn mic. Acesta va huli pe Cel Preaînalt, îi va persecuta pe sfinți și va încerca să modifice calendarul ebraic timp de trei ani și jumătate. (Aceasta este Marea Tribulație sau Marele Necaz descris de Domnul Isus la Matei 24:21). Dar va fi deposedat de puterea sa și împărăția veșnică a Domnului nostru va fi inaugurată. Daniel a răspuns cu uimire și consternare.

VIII. VEDENIA LUI DANIEL DESPRE NAȚIUNILE BERBEC ȘI CAPRĂ (CAP. 8)

8:1-4 Peste doi ani Daniel a avut o vedenie a unui berbec și a unui țap. Berbecul a fost Persia iar cele două coarne doi regi: al Mediei și al Persiei. Un corn a fost mai înalt decât celălalt, căci regele persan a fost mai puternic. Berbecul a fost pornit pe cuceriri militare, spre vest, spre nord și spre sud, părand de neînving.

8:5-8 Apoi un țap (Grecia) a venit din vest și a făcut cuceriri extraordinare. La moartea lui Alexandru, împărăția sa a fost divizată în patru părți, descrise prin cele patru coarne de seamă, care au venit spre cele patru vânturi din cer.

8:9-14 Unul din aceștia a fost ulterior condus de cornul mic (Antioh Epifanul), ale cărui succese militare l-au purtat în sud, în est și în Palestina (Țara Sfântă). Versetul 10 descrie persecuțiile lansate de el împotriva evreilor.⁹ El a rostit blasfemii la adresa Domnului, a făcut să înceteze jertfele la Ierusalim și a profanat templul (v. 11, 12). Daniel a aflat că această profanare va dura două mii trei sute de zile. Lucrul acesta s-a întâmplat între 171 î.Cr. și 165 î.Cr.

8:15-17 Lui Gabriel i s-a poruncit să-i explice lui Daniel ce însemna vedenia.

8:18-26 Deși era un om curajos și evlavios, totuși Daniel a fost atât de copleșit de frică în prezența îngerului încât a căzut cu fața înainte într-un somn adânc. Poate prin asta s-a subliniat puterea și sfințenia lui Dumnezeu care se simt chiar și în prezența îngerilor Săi. Explicația vedeniei începe în versetele 19-22, dar la versetul 23 se pare că ni se oferă o imagine ce transcende perioada lui Antioh Epifanul, ducându-ne la viitorul său omolog – un rege cu trăsături feroase care îl va prizoniera fără milă pe poporul sfânt în timpul Marii Strâmtoări. El va fi plin de viclenie, mândrie și înșelăciune și se va semeți chiar și împotriva Prințului prinților (Domnul Isus Cristos), dar va fi nimicit prin intervenție divină. Lui Daniel i s-a spus că vedenia se referă la viitor.

8:27 Daniel s-a îmbolnăvit, suferind mai multe zile și rămânând perplex și uluit.

IX. VEDENIA LUI DANIEL CU PRIVIRE LA CELE ȘAPTEZECI DE SĂPTĂMĂNI ALE ȘUPRE-MAȚIEI NEEVREILOR (cap. 9)

9:1, 2 Acțiunea din acest capitol are loc în timpul domniei lui Darius Medul. Studiind cartea Ieremia, Daniel și-a dat seama că cei șaptezeci de ani de captivitate sunt pe punctul de a se încheia.

9:3-19 El a mărturisit propriile sale păcate și pe cele ale poporului său (vorbind la persoana întâi plural) și rugându-L pe Domnul să-Și împlinească promisiunile cu privire la Ierusalim și la poporul Iuda. Ca răspuns la rugăciunile sale, Dumnezeu i-a dăruit profetului extrem de importanta revelație cu privire la cele „șaptezeci de săptămâni,” revelație ce a fost denumită „coloana vertebrală a profetiilor din Biblie.”

Cererile lui Daniel s-au întemeiat pe caracterul lui Dumnezeu (măreția Sa, caracterul Lui neasemuit de mare și de nepătruns, credincioșia Sa, neprihănirea, iertarea și îndurările Sale) și pe interesele Sale (poporul Tău, cetatea Ta, sfântul Tău munte, lăcașul Tău de închinăciune).

9:20-23 Pe când se ruga Daniel, Gabriel, zburând repede, a ajuns la el cam la ceasul jertfei de seară, spunându-i că este mult preaiubit – un tribut extraordinar, având în vedere că venea direct din partea lui Dumnezeu. Apoi i-a prezentat lui Daniel o privire de ansamblu a istoriei viitoare a poporului evreu sub semnul celor șaptezeci de săptămâni. Fiecare „săptămână”¹⁰ reprezintă șapte ani. Întrucât această profeție este atât de crucială pentru înțelegerea programului lui Dumnezeu, o vom examina etapă cu etapă.

9:24 Șaptezeci de săptămâni au fost decretate **pentru poporul tău** (Israel) și **pentru cetatea ta sfântă** (Ierusalim). Împlinirea în istorie a primei părți a profeției arată că săptămânile sunt serii de șapte sau săptămâni de câte șapte ani. Astfel șaptezeci de săptămâni echivalează cu 490 de ani. Vom vedea că cele șaptezeci de săptămâni se împart în șapte săptămâni plus șazeci și două de săptămâni iar apoi, după un hiat, ultima săptămână din cele 70. La sfârșitul celor șaptezeci de săptămâni, se vor întâmpla următoarele șase lucruri:

Ca să pună capăt fărădelegii, să curme păcatele. Deși aceasta se referă probabil în sens general la toate căile păcătoase ale Israelului, ea are referire specială la respingerea de către națiunea Israel a lui Mesia. La a doua venire a lui Cristos, o rămășiță se va întoarce la El cu credință și fărădelegile și păcatele națiunii vor fi iertate.

Ca să facă împăcare pentru nelegiuire. Temelia **împăcării** a fost pusă la Calvar, dar aici avem o referire la acea perioadă de timp, situată în viitor, când porțiunea credincioasă a națiunii Israel va beneficia și se va bucura de lucrarea isprăvită a lui Cristos.

Ca să introducă neprihănirea veșnică. Și aceasta ne trimite în viitor la A Doua Venire și Mileniu, când Regele va domni în neprihănire. Este neprihănire veșnică în sensul că va continua și după cei o mie de ani, intrând în eternitate.

Ca să pecetluiască vedenia și profeția. Corpul principal de profeții ale Vechiului Testament se concentrează pe glorioasa revenire a lui Cristos pe pământ, și pe domnia Sa ce va începe atunci. Prin urmare, corpul principal de profeții se vor împlini la sfârșitul celor șaptezeci de săptămâni.

Și să ungă locul Preasfânt. La începutul domniei de o mie de ani, templul descris la Ezechiel 40-44 va fi uns și consacrat la Ierusalim. Gloria va reveni în Persoana Domnului (Ez. 43:1-5).

9:25 Pentru ca **să știi și să înțelegi că de la darea poruncii de restaurare și rezidire a Ierusalimului.** Aici este vorba despre decretul lui Artaxerxes din 445 î.Cr. (Neemia 2:1-8).

Până când Mesia Printul. Asta se referă nu doar la Prima Venire a lui Cristos, ci mai cu seamă la moartea Sa (vezi v. 26a).

Vor fi șapte săptămâni, (patruzeci și nouă de ani) și 62 săptămâni (434 ani). Cele șazeci și nouă de săptămâni sunt împărțite în două perioade: **șapte săptămâni și șazeci și două de săptămâni.**

Cetatea va fi rezidită, cu piața și cu canalul de apărare, chiar în vremuri de restriște. Ierusalim avea să fie rezidit (în timpul primei perioade de șapte săptămâni) cu o piață publică și cu un canal

protector, dar nu fără opoziție și tulburări.

9:26 Apoi după cele șaizeci și două de săptămâni – adică după partea a doua din intervalul de șaizeci și nouă de săptămâni, respectiv porțiunea de șaizeci și două de săptămâni, care coincide cu sfârșitul celei de-a șaizeci și noua săptămâni, Mesia va fi tăiat. Aici avem o referire neîndoioasă la moartea Mântuitorului pe cruce.

Cu un secol în urmă în cartea sa intitulată *The Coming Prince (Prințul care va veni)*, Sir Robert Anderson a oferit calcule exacte cu privire la cele șaizeci și nouă de săptămâni, folosind „anii profetici,” ținând cont de anii bisecți, precum și de erorile care s-au strecurat în calendar, de tranziția de la perioada premergătoare lui Cristos și la cea de după Cristos, etc., și a constatat că cele șaizeci și nouă de săptămâni au luat sfârșit exact în ziua triumfătoarei intrări a lui Isus în Ierusalim, cu cinci zile înainte de moartea Sa.¹¹

Dar nu pentru El Însuși, sau, textual, *și nu are nimic*. Asta ar putea să însemne că El nu a primit nimic de la națiunea Israel, la care venise El. Sau ar putea însemna că El a murit fără să lase moștenitori aparenti (Isa. 53:8). Sau ar putea fi o afirmație cu caracter general despre sărăcia Sa lucie, ca unul care nu a lăsat în urmă decât hainele cu care era îmbrăcat.

Și poporul prințului care va veni. Acest prinz care va veni este căpetenia imperiului roman reanimat, despre care unii cred că este Anticrist. El va pune mâna pe putere în timpul Tribulației. Prin poporul său se înțelege, desigur, romanii.

Va distruge cetatea și lăcașul de închinăciune. Romanii, sub Titus, au distrus Ierusalimul și minunatul templu de marmură, împodobit cu aur în anul 70 d.Cr.

Sfârșitul va fi cu un potop. Cetatea a fost nivelată ca de un potop. Nici o piatră din templu, de pildă, nu a mai rămas deasupra celeilalte. Titus a interzis soldaților aflați sub comanda sa să incendieze templul lui Irod, dar pentru că doreau să pună mâna pe aur, aceștia au nesocotit porunca sa. rezultatul fiind topirea aurului. Pentru a putea recupera aurul ce se scursese printre pietre, soldații au fost nevoiți să desprindă cu ranga pietrele una de alta, astfel

împlinind cuvintele lui Cristos de la Matei 24:1, 2, precum și profeția lui Daniel.

Și până la sfârșitul războiului sunt stabilite pustii. De atunci încolo, istoria cetății avea să fie una plină de războaie și nimiciri. Sfârșitul de aici înseamnă sfârșitul vremurilor Neamurilor.

9:27 Am ajuns acum la săptămâna a șaptezecă. Cum am arătat deja, există un hiat între săptămâna a șaizeci și nouă și săptămâna a șaptezecă. Această perioadă parantetică este Epoca Bisericii, care durează de la Rusalii până la Răpire. Ea nu este menționată expres în Vechiul Testament, căci a fost o taină ascunsă de Dumnezeu de la întemeierea lumii, dar descoperită de apostolii și profeții din perioada Noului Testament. Dar principiul unui hiat este minunat ilustrat de Domnul nostru în sinagoga din Nazaret (Luca 4:18, 19). Isus a citat textul de la Isaia 61:1, 2a, dar s-a oprit imediat după cuvintele „anul de îndurare al Domnului” (Prima Sa venire), omițând judecata ce va avea loc la A Doua Sa venire, reprezentată prin restul cuvintelor din textul citat: „și ziua de răzbunare a Dumnezeului nostru” (Is. 61:2b). Între „anul de îndurare al Domnului” și „ziua răzbunării Dumnezeului nostru” urma să se deruleze Epoca Bisericii.

Apoi el (prințul roman) va confirma un legământ cu mulți (adică cei mai mulți membri necredincioși din cadrul națiunii Israel) pe timp de o săptămână (perioada de șapte ani a Tribulației). Acest legământ ar putea îmbrăca forma unui tratat de pace, tratat de neagresiune sau a unei garanții de asistență militară în cazul unui atac din partea unei națiuni împotriva Israelului.

Dar la mijlocul săptămânii el va pune capăt jertfei și ofrandei. Prințul roman va deveni ostil față de Israel, interzicând continuarea jertfelor și ofrandelor aduse în cinstea lui Iehova.

Și pe aripa urăciunilor. Aflăm de la Matei 24:15 că el va ridica o imagine idolatră abominabilă în templu și va obliga pe toți să i se închine. Unii cred că **aripa** de aici se referă la o aripă a templului.

Va fi cel care pustiește. El va persecuta și distruge pe cei ce refuză să se închine

chipului ridicat de el.

Chiar până consumarea, care este stabilită, va fi turnată peste pustiire. Groaznicele persecuții îndreptate împotriva evreilor vor continua pe toată perioada celei de-a doua jumătăți a Tribulației, de trei ani și jumătate a săptămânii a șaptezecoa, o perioadă cunoscută sub denumirea de Marea Tribulație sau Marea Strămtorare. Apoi prințul roman, „cel ce face pustiirea,” va fi el însuși nimicit, cum a decretat Dumnezeu, fiind aruncat în iazul de foc (Apo. 19:20).

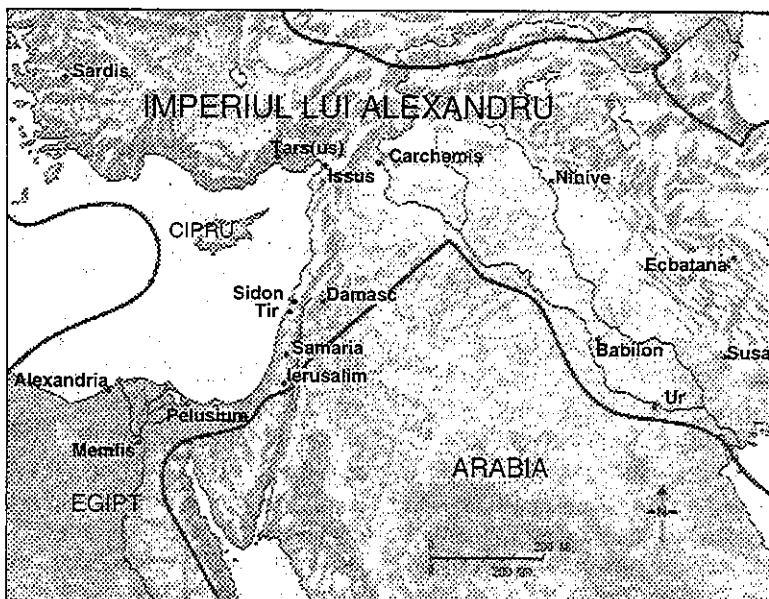
X. VEDENIA SLAVEI LUI DUMNEZEU – O SCHIȚĂ A EVENIMENTELOR VIITOARE (cap. 10)

10:1-9 Evenimentele din acest capitol au avut loc în al treilea an al lui Cyrus, regele Persiei. Unii captivi se întorseseră deja la Ierusalim, în baza permisiunii oferite de decretul lui Cyrus, dar Daniel rămăsese în exil. După ce a jelit timp de trei săptămâni, poate din pricina relatărilor descurajatoare primite din partea celor care reveniseră în patrie (lucrarea la templu încetase între timp), poate din cauza stării spirituale necorespunzătoare a celor aflați în continuare în exil, sau poate fiindcă

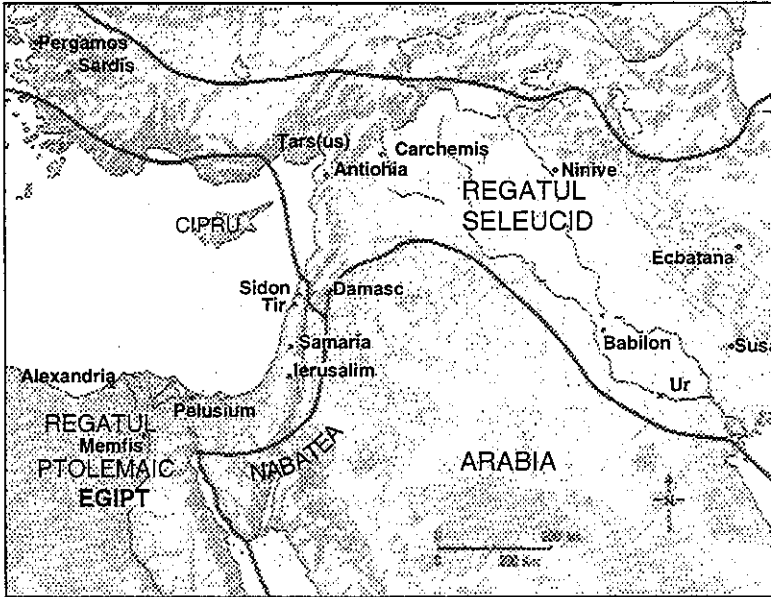
dorea să cunoască viitorul poporului său, Daniel a stat pe malurile fluviului Tigru (ebr. *Hiddekel*). Acolo a văzut o vedenie a unui om glorios îmbrăcat în haine de în. Această descriere se aseamănă cu cea a Domnului Isus din Apocalipsa 1:13-16.

10:10-14 Apoi un glas i-a explicat lui Daniel de ce a întârziat răspunsul la rugăciunile sale. **Prințul împărăției Persiei** se opusese timp de **douăzeci și unu de zile**. Cine este acest **prinț** (sau căpetenie sau dregător), care s-a pus de-a curmezișul rugăciunii lui Daniel atâta timp? Având în vedere că arhanghelul Mihael, protectorul Israelului, este chemat să intervină, trebuie să conchidem că este vreo putere îngerească malefică, în orice caz cineva mai puternic decât un simplu „prinț” uman. În excelentul său comentariu asupra cărții Daniel, Leon Wood oferă următoarea explicație:

Întrucât și Greciei avea să i se repartizeze un „prinț” similar, la timpul convenit (cf. v. 20), iar poporul lui Dumnezeu se va afla sub jurisdicția Greciei, după căderea Persiei și cucerirea ei de către Grecia, pare justificată concluzia că Satana adesea repartizează emisari speciali care să influențeze guvernele împotriva poporului lui Dumnezeu. Negreșit acest capitol aduce o

Imperiul Grec al lui Alexandru Macedon

Controlul Ptolemaic asupra Palestinei

contribuție însemnată cu privire la elucidarea naturii luptelor dintre puterile superioare cu referire la programul lui Dumnezeu de pe pământ (cf. Ef. 6.11, 12).¹²

Dar cum a putut oare Prințul Persiei să reușească să I se împotrivescă Domnului timp de douăzeci de zile și cum de a avut Domnul atotputernic nevoie de ajutorul lui Mihael (v. 13)?¹³ O soluție ar fi că „un anume om“ din versetele 5 și 6 nu este Domnul, ci o ființă angelică, poate Gabriel.

Și într-un caz, și-n altul, glasul a explicat de ce rugăciunile lui Daniel au fost împiedicate. După cum s-a arătat deja, **prințul împărăției Persiei** a fost cel răspunzător de această întârziere. Glasul a promis de asemenea că va dezvălui lucrurile ce se vor întâmpla poporului lui Daniel, evreii, în zilele de pe urmă. Această explicație se face în capitolele 11 și 12.

10:15-19 Se ridică întrebarea dacă glasul a fost cel al omului îmbrăcat în haine de in sau glasul solului îngeresc. Lui Daniel i-au sleit puterile, rămânând mut în urma acestei experiențe, dar a fost întărit de cineva având înfățișare de om.

10:20, 21 Apoi acesta căruia Daniel i s-a adresat cu termenul „domnul meu“ a spus că va trebui să se lupte cu prințul

Persiei, după care îl va înfrunta pe prințul Greciei. În continuare el îi va dezvălui lui Daniel ce este scris în **Scriptura Adevărului. Mihael, prințul „tău“** (al lui Daniel și al poporului său), a fost cel care a stat puternic alături de el în aceste bătălii.

XI. PROFETII PRIVITOARE LA VIITORUL IMEDIAT (11:1-35)

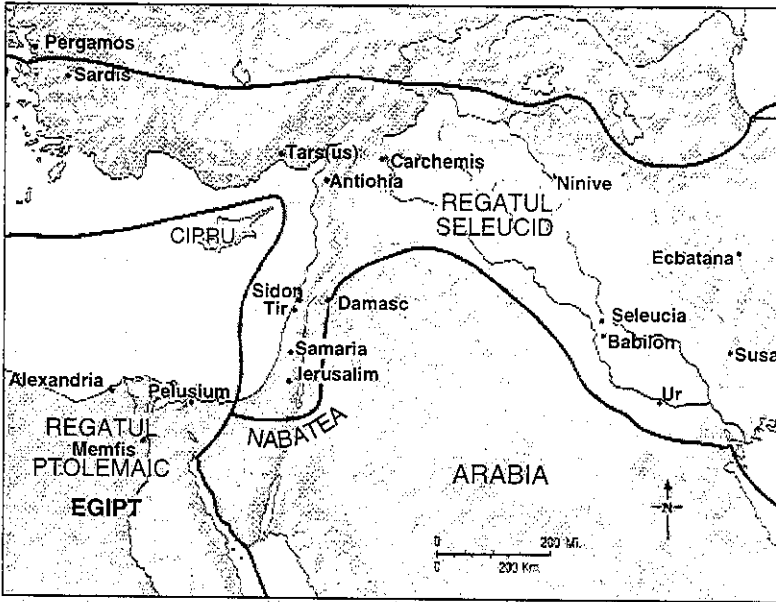
A. Cucerirea de către Grecia a Medo-Persiei (11:1-3)

Deși la data când au fost scrise se refereau la viitor, versetele 1-35 sunt acum parte din istorie. Versetele 36 și 45 se referă la evenimente viitoare. El din versetul 1 s-ar putea referi la Mihael, menționat în versetul precedent, sau la **Darius**. Versetul 2 vorbește despre puterea a patru regi ai Persiei și opoziția celui din urmă față de **Grecia**. Cei patru regi au fost Cambyses, Pseudo-Smerdis, Darius I (Hystaspes), și Xerxes I (Ahașveroș). Alexandru cel Mare a fost **mărețul rege** care a smuls puterea mondială din mâinile Persiei, transferând-o în mâinile Greciei.

B. Decăderea imperiului grec (11:4-35)

1. Războaiele dintre Egipt și Siria (11:4-20)

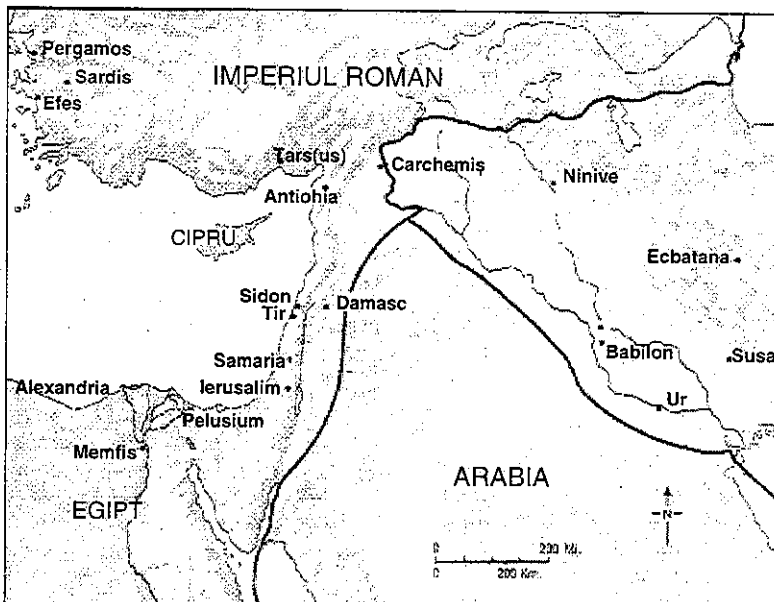
11:4 Când Alexandru a murit, împărăția

Controlul Seleucid asupra Palestinei, cca. 190 î.Cr.

lui a fost divizată în patru părți – Egipt, Siria-Babilon, Asia Mică și Grecia. Dregătorul Egiptului a fost regele sudului, pe când dregătorul Siriei-Babilon a fost regele nordului. Nici unul din succesorii lui Alexandru nu au fost urmași ai săi, ci foști generali din armata sa.

11:5, 6 Versetele 5-35 descriu războaiele ce au durat circa două secole între aceste două regate din urmă. **Primul rege al Sudului** a fost Ptolemeu I, și cel ce avea să câștige supremația asupra sa a fost Seleuc I al Siriei. Aceștia au fost la început aliați, dar apoi au devenit adversari.¹⁴

Palestina sub Romani

Ulterior Berenice, **fiica** lui Ptolemeu II, s-a căsătorit cu Antioh II; regele Siriei, cu scopul de a realiza o împăcare între cele două națiuni, dar stratagemă a eșuat, dând naștere la alte intrigi și asasinat.

11:7-9 Ptolemeu III, un frate ale lui Berenice, a reușit în atacul său împotriva domeniului lui Seleuc Callinicus, întorcându-se în Egipt cu prizonieri și multă pradă de război. Doi ani mai târziu Seleuc a lansat un atac nereușit împotriva Egiptului.

11:10-17 Fiii lui s-au dovedit mai victorioși, în special Antioh III. Versetele 10-20 descriu modul în care cumpăna izbânzii a alternat între Nord și Sud. Versetul 17b ne arată cum Anthioh III a încheiat un pact cu Egiptul, dându-i pe fiica sa Cleopatra (nu renumita sau mult trâmbițata regină a Egiptului) de nevastă lui Ptolemeu V, dar ea a fugit, trecând de partea Egiptului.

11:18-20 Când Anthioh III a încercat să cucerească Grecia, a fost înfrânt de romani la Termopile și Magnesia, revenind în patria sa unde a murit în urma unei insurecții. Succesorul său, Seleuc Filopater, și-a atras opobriul prin impunerea unor impozite apăsătoare asupra slăvitei împărății, Israelul. El a murit în condiții neelucidate, probabil fiind otrăvit.

2. *Domnia maleficului Antioh Epifanul* (11:21-35)

11:21, 22 Versetul 21 ne aduce până în punctul înălțării lui Antioh Epifanul, „micul corn“ din Daniel 8. Această persoană malefică a obținut prin intrigi tronul ce aparținea de drept nepotului său. Regatele au fost copleșite de forța sa militară iar marele preot evreu, Onias, **prințul legământului**, a fost asasinat.

11:23, 24 Antioh a încheiat tratate cu diverse națiuni, în special cu Egiptul, dar totdeauna numai în avantajul său. Când pradă și cucerea o **provincie**, se folosea de bogățiile obținute pentru a-și extinde propria sa putere.

11:25, 26 Campania sa dezlănțuită împotriva Egiptului se bucură de mențiune specială. Regele Sudului nu a putut să-i țină piept, în parte datorită duplicității adeptilor săi.

11:27, 28 Ulterior atât regele Siriei, cât

și al Egiptului au făcut tot felul de înțelegeri ipocrite și perfide. Pe când Antioh se întorcea în țara sa, a început să-și îndrepte ostilitatea împotriva Israelului, făcând o multime de victime și multe pagube materiale.

11:29-31 Când Antioh a pornit la un nou atac împotriva Egiptului, a primit ripostă din partea romanilor (**vasele din Cipru**) în apropiere de Alexandria. La întoarcere, trecând prin Palestina, și-a vărsat mânia împotriva Israelului. Unii evrei apostatați au colaborat cu el. El a întrerupt jertfele zilnice, ordonând să se înalte în lăcașul de închinăciune un idol. Din istoria laică aflăm că a poluat templul, aducând ca jertfă pe altar un porc. **Sfântul legământ** (v. 28, 30, 32) se referă la credința evreiască, cu accent special asupra sistemului de jertfe.

11:32-35 Aceste nemaipomenite acte de sacrilegiu au dus la izbucnirea revoltei macabeilor, condusă de Iuda Macabeu („ciocanul“) și de membrii familiei acestuia. Evreii apostatați s-au dat de partea lui Antioh, dar cei credincioși au fost puternici și au realizat mari fapte de vitejie. A fost un timp de groaznice măceluri pe de o parte, dar de mare forță spirituală și reviriment, pe de altă parte.

XII. PROFETII PRIVITOARE LA VIITORUL ÎNDEPĂRTAT (11:36-12:13)

A. Anticrist (11:36-45)

11:36-39 După cum am arătat deja, versetele 36-45 se referă la viitor, ele nefiind încă împlinite. Versetul 36 îl prezintă pe **regele înverșunat**, a cărui descriere ne duce cu gândul la Anticrist. El va propăși până când mânia lui Dumnezeu împotriva lui Israel se va fi împlinit. Mulți cred că el va fi un evreu, în lumina unor sintagme precum: „**Dumnezeul părinților săi**“ și „**dorința femeilor**“ (adică Mesia). Cu greu s-ar lăsa evreii înșelați de un mesia dintre neevrei! În orice caz, el își va extinde mult stăpânirea prin acțiuni militare agresive.

11:40-45 Avem o problemă în versetele 40-45 în identificarea subiectului desemnat prin pronumele „el“. **Regele din Sud**

se confruntă cu acest rege înverșunat pe câmpul de bătălie. **Regele din Nord** cotopește apoi Palestina și Egiptul. Dar veștile rele primite din nord îl fac să revină în Palestina, unde își ridică tabăra între **mări** (adică între Marea Mediterană și Marea Moartă) și Ierusalim. El va fi nimic-it, fără să-i vină nimeni în ajutor.

B. Marea Tribulație (cap. 12)

12:1-3 Versetul 1 descrie Marea Tribulație (Marea Strămtorare), adică cei trei ani și jumătate ce preced a doua venire a lui Cristos. Unii vor fi înviați, pentru a intra în Mileniu împreună cu Cristos; morții răi vor fi înviați la sfârșitul Mileniului (v. 2; vezi Apo. 20:5). Acei sfinți din timpul Tribulației care s-au dovedit înțelepți, ascultând de Domnul și conducându-i pe alții la credință și neprihănire, vor străluci în gloria eternă.

Unii comentatori văd versetul 2 ca pe o referire nu la *învieria fizică*, ci la *revirimentul moral și național* al lui Israel. După ce străvechiul popor al lui Dumnezeu este readus în țara sa, în necredință, o rămășiță va răspunde la chemarea evangheliei și va intra în Mileniu. Aceștia sunt cei ce se vor trezi la *viață veșnică*. Toți ceilalți, care se închină lui Anticrist, vor fi condamnați să aibă parte de **rușine și dispreț veșnic**. După ce a fost îngropat printre Neamuri atâtea secole, Israelul va fi restaurat pe plan național și apoi rămășița credincioasă va trăi experiența învierii spirituale descrise în Isaia 26:19 și Ezechiel 37.

12:4 Lui **Daniel** i s-au dat instrucțiuni să păstreze profețiile într-o **carte**. În general se crede că partea a doua a versetului 4 s-ar referi la progresele realizate în domeniul transporturilor și al cunoștințelor științifice. Dar probabil că altul este sensul său. Iată cum traduce Darby: „mulți vor cerceta cu sârguință.“ Tregelles îl redă astfel: „mulți vor cerceta îndeaproape cartea de la cap la cap.“¹⁵ Versetul ne învață că mulți vor studia Cuvântul profetic și **cunoașterea** despre el **va crește** în Marea Strămtorare.

12:5-10 Aceste versete consemnează discuția ce a avut loc între doi indivizi neidentificați și un om îmbrăcat în [haine de] in cu privire la cât timp se va scurge până

la sfârșit. Timpul dat este trei ani și jumătate (**un timp, timp și jumătate de timp**). Când își exprimă în continuare nedumerirea și neputința de a înțelege, i se spune că vedenia nu va fi într-un totu limpede până când se va împlini. Dar el poate rămâne liniștit și asigurat de faptul că cei neprihăniți vor fi curățiți, cei răi se vor arăta pe față ca atare și numai cei înțelepți vor înțelege. De la începutul Marii Tribulații și până la sfârșit va fi **un timp, timp și jumătate de timp** (trei ani și jumătate sau 1.260 de zile).

12:11 Probabil **urâciunea pustirii** va fi stabilită în templul de la Ierusalim cu treizeci de zile înainte de începerea Marii Tribulații, asta ar explica cifra de **o mie două sute nouăzeci de zile** prezentată în acest verset.

12:12 Cât despre cele **o mie trei sute treizeci și cinci de zile**, explicația oferită este că prin aceasta suntem transportați dincolo de Venirea lui Cristos și de judecarea dușmanilor Săi până la începutul domniei Sale.

12:13 Lui Daniel i se spune că se va **odihni** (adică va muri) și se va **ridica** la înviere pentru a se bucura de **moștenirea sa** – adică de binecuvântările din timpul Mileniului cu Mesia al său, Domnul Isus Cristos.

NOTE FINALE

¹(Intro) Merrill F. Unger, *Introductory Guide to the Old Testament*, p. 936.

²(Intro) *Ibid.*, p. 399.

³(Intro) Anderson a fost primul care a elaborat minuțios detaliata sa cronologie a celor Șaptezeci de Săptămâni ale lui Daniel în clasică sa lucrare: *The Coming Prince (Prințul care va veni)*.

⁴(4:19-26) *Boantropie* (om-bou) este o formă rar întâlnită de *monomanie*. Dr. R. K. Harrison relatează pe larg un astfel de caz pe care l-a întâlnit la un spital de boli mintale din Londra (*Introduction in the Old Testament*, p. 1114-17).

⁵(5:10-16) Asta se referă probabil nu la soția lui Belșatar, ci la ceea ce noi am numi *regina mamă*.

⁶(5:25-31) *Teche* este înrudit cu termenul ebraic *sechel*. *Cuvintele* sunt în limba celor prezenți la acel ospăț (ara-

maica), dar înțelesul a fost atât de încriptat încât ei n-au putut înțelege *mesajul*. În plus, se poate ca textul să fi fost prezentat în altă scriere decât cea folosită curent în limba aramaică.

⁷(6:9-13) În Estera, regele Ahașveroș a fost și el înduplecat de *supușii săi* să scoată o lege cu neputință de modificat prin care să fie condamnat poporul lui Dumnezeu. Daniel, amenințat în groapa cu lei, și Estera, înfruntându-l pe Ahașveroș, au fost în pericol de a-și pierde viața. Ambii s-au bizuit însă pe Dumnezeu ca să-i salveze, înfruntând primejdia cu mult eroism. Ambii au fost străini în imperiul persan. În fiecare din cele două cazuri, un rege persan a regretat că a semnat un decret ce a devenit o lege irevocabilă. În ambele relatări, poporul lui Dumnezeu a fost salvat de dușmanii săi.

⁸(7:1-4) Leul înaripat a fost simbolul Babilonului, după cum leul apare și în emblema Regatului Unit iar vulturul face parte din emblema Statelor Unite.

⁹(8:9-14) Antioh se înscrie în lungul șir al celor ce i-au urât pe evrei, din care fac parte și Haman și Adolf Hitler. Antioh este un tip al lui Anticrist ce va veni. Lui Antioh îi plăcea să i se spună Epifanes (Ilustrul), dar evreii l-au poreclit altfel: Epimanes (Nebunul)! Istoria sa este redată în cărțile apocrife Macabei.

¹⁰(9:20-23) Termenul ebraic pentru *săptămână* înseamnă pur și simplu un set de șapte, o unitate septimală și astfel unii preferă să-l traducă prin *heptadă*, termen de proveniență greacă, însemnând *șapte*.

¹¹(9:26) Aprilie 6, anul 32 d.Cr., potrivit lui Anderson. În vremurile noastre, Dr. Harold Hoehner, pornind de la date diferite de plecare (anul 444 î.Cr.) și sosire (33 d.Cr.), a elaborat de asemenea un set perfect de date pentru această profetie. A se consulta *Bibliotheca Sacra*, ianuarie-martie 1975, p. 62-64.

¹²(10:10-14) Leon Wood, *A Commentary on Daniel*, p. 272, 273.

¹³(10:10-14) Unii, ca de exemplu William Kelly, răspund la aceste obiecții sugerând că vorbitorul din versetul 13 ar fi o altă persoană decât Domnul.

¹⁴(11:5, 6) Este important să recu-

noaștem că titlurile „regele Nordului” și „regele Sudului” se referă la liderii Siriei și Egiptului ce se aflau pe tron în timpul evenimentelor descrise în orice verset, și nu același set de domnitori de pe parcursul întregului text.

¹⁵(12:4) S. P. Tregelles, *The Prophetic Visions in the Book of Daniel*, p. 158.

BIBLIOGRAFIE

- Anderson, Sir Robert. *The Coming Prince*. London: Hodder & Stoughton, 1881. Ediție nouă. Grand Rapids: Kregel Publications, 1975.
- Baldwin, Joyce G. *Daniel: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1978.
- Campbell, Donald K. *Daniel: Decoder of Dreams*. Wheaton, IL: SP Publications, Victor Books, 1977.
- Dennett, Edward. *Daniel the Prophet: And the Times of the Gentiles*. Reprint. Denver: Wilson Foundation, 1967.
- Gaebelein, Arno C. *The Prophet Daniel. A Key to the Visions and Prophecies of the Book of Daniel*. New York: “Our Hope,” 1911.
- Keil, C. E. *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 24. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.
- Luck, G. Coleman. *Daniel*. Chicago: Moody Press, 1958.
- Pentecost, J. Dwight. “Daniel.” În *The Bible Knowledge Commentary*. Wheaton: Victor Books, 1985.
- Tregelles, S. P. *The Prophetic Visions in the Book of Daniel*. London: Samuel Bagster & Sons, 1864.
- Walvoord, John E. *Daniel: The Key to Prophetic Revelation*. Chicago: Moody Press, 1971.
- Wilson, Robert Dick. *Studies in the Book of Daniel*. Grand Rapids: Baker Book House, 1979.
- Wiseman, D. J., et. al. *Notes on Some Problems in the Book of Daniel*. Londra: Tyndale Press, 1965.
- Wood, Leon. *A Commentary on Daniel*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1973.

